នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក
ភាគីដាក់ឯកសារ៖	លោក **ខៀវ សំផន**
ដាក់ជូន៖	អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
ភាសាដើម៖	**បារាំង**
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖	ថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 12-Mar-2021, 10:10
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖	**សាធារណៈ**
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖	សាធារណៈ/Public
ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖	
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្តោះអាសន្ន៖	
ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖	
ហត្ថលេខា៖	

សេចក្តីសង្ខេបរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លើកាលវិភាគសម្រាប់សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២

ដាក់ដោយ៖	ដាក់ជូន៖
មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន	**អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖**
មេធាវី គង់ សំអុន	ចៅក្រម គង់ ស្រីម
មេធាវី Anta GUISSÉ	ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE
	ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ
	ចៅក្រម Florence Ndepele MWACHANDE-MUMBA

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

លោក តាន់ ឆាយរ័ត្ន

កញ្ញា Mathilde CHIFFERT

ក្រុម ម៉ុង មុន្នីចរិយា

ចៅក្រម Maureen HARDING CLARK

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោកស្រី Brenda J. HOLLIS

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

១. នៅថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ("តុលាការកំពូល") បានផ្ញើជូនភាគី នូវកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន សម្រាប់សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលត្រូវបានរៀបចំទៅតាមប្រធានបទ និងបានស្នើឲ្យភាគីដាក់សេចក្តីសង្កេតជាយថាហេតុ។ តុលាការកំពូលក៏បានជូនដំណឹងដល់ភាគីថា កាលវិភាគស្ថាពរនឹងចេញក្នុងពេលឆាប់ៗ ដោយមានកំណត់ជាសំណួរជាក់លាក់ ដែលភាគីត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងផ្តោតលើបញ្ហាទាំងនោះ នៅក្នុងសវនាការ[1]។

២. តាមរយៈសារណានេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្តី") ដាក់សេចក្តីសង្កេតមួយចំនួន លើកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន ជាលក្ខណៈទូទៅ (ផ្នែកទី ១) និងជាក់លាក់ តាមប្រធានបទ (ផ្នែកទី ២) ព្រមទាំងលើកជាសំណើផ្សេងៗ។ មេធាវីការពារក្តីសូមបញ្ជាក់ថា សេចក្តីសង្កេតទាំងនេះពុំមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទេ ដោយសារតែពុំមានសំណួរជាក់លាក់ពីតុលាការកំពូលទៅលើបញ្ហាដែលខ្លួននឹងត្រូវផ្តោតលើ នៅក្នុងសវនាការ។

១. សេចក្តីសង្កេតជាទូទៅ

៣. ក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន តុលាការកំពូលបានរៀបចំសវនាការ ជាបីវគ្គ៖ វគ្គបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន (ចែកចេញជាច្រើនប្រធានបទ) វគ្គបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងវគ្គបិទសវនាការ។ តុលាការកំពូលបានបែងចែកពេលវេលាឲ្យភាគីធ្វើសារណាផ្ទាល់មាត់សម្រាប់ប្រធានបទនីមួយៗ។

៤. ការបែងចែកពេលវេលានេះបង្ហាញឲ្យឃើញអតុល្យភាពយ៉ាងខ្លាំងរវាងភាគី ដោយធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រយោជន៍របស់មេធាវីការពារក្តី។ ជាក់ស្តែង សម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី យើងទទួលបាន ៣ ម៉ោង និង ៥៥ នាទី ដើម្បីធ្វើសារណា ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ("សហមេធាវីនាំមុខ") ទទួលបានពេលវេលារួមគ្នា ៥ ម៉ោង

[1] ការអញ្ជើញដាក់សេចក្តីសង្កេតលើកាលវិភាគសម្រាប់សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ ឯកសារ **F60**, ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1**។

ដើម្បីឆ្លើយតប។ ចំណុចនេះមិនសមាមាត្រគ្នាសោះ និងរុញមេធាវីការពារក្តីឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងស្ថានភាពចាញ់ប្រៀបច្បាស់ក្រឡែត ធៀបនឹងគូបដិបក្ខរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីកំណត់ទិសដៅនៃសេចក្តីសង្កេតរបស់ខ្លួនឲ្យបានច្បាស់ លើការបែងចែកពេលវេលាដែលបានស្នើឡើង មេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថាចាំបាច់ត្រូវរម្លឹកអំពីគោលបំណងនៃសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ (១.១) ភាពខុសគ្នានៃឋានៈរបស់ភាគី (១.២) និងការកម្រិតតឹងរ៉ឹងនៃការចូលរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខ (១.៣)។

១.១. គោលបំណងនៃសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ

៥. ក្រោយពីដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានលើបណ្តឹងសាទុក្ខ វិធានផ្ទៃក្នុងកំណត់អំពីការរៀបចំសវនាការ ដោយចែងជាអាទិ៍ថា៖

> "ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខអាចធ្វើសារណាបញ្ជាក់អំពីមូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយភាគីដទៃទៀតក៏អាចធ្វើសារណាឆ្លើយតបបានដែរ។ ចៅក្រមទាំងអស់អាចសួរសំណួរទាំងឡាយដែលខ្លួនយល់ថាអាចឈានទៅដល់ការធ្វើសេចក្តីវិនិច្ឆ័យ ចំពោះបណ្តឹងសាទុក្ខ។
>
> គ្រប់ករណីទាំងអស់ ជនជាប់ចោទត្រូវនិយាយក្រោយគេបំផុត។ មេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានតបដោយសង្ខេប"[2]។

៦. ក្នុងករណីនេះ ដូចក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១[3] ដែរ តុលាការកំពូលបានសម្រេចថា ការឆ្លើយតបណាមួយទៅនឹងសារណាតប នឹងត្រូវស្តាប់ ក្នុងសវនាការ[4]។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ តុលាការកំពូលបានប្រកាសថា៖

---

[2] វិធាន ១០៩(៤) និងវិធាន ១០៩(៦)។

[3] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំពន្យាររយៈពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រ សម្រាប់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាតប ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F9 កថាខណ្ឌ ២២ និងកថាខណ្ឌ ២៣។

[4] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ ខៀវ សំផន សុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ សម្រាប់ដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ F49 កថាខណ្ឌ ៣៦។

"គោលបំណងនៃសវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះ គឺពុំមែនដើម្បីហាត់សមទឡ្ហីករណ៍ដែលបានលើកឡើងដោយភាគីកន្លងមក នៅក្នុងសារណាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនោះឡើយ ប៉ុន្តែ ជាចម្បង គឺដើម្បីផ្ដល់ឱកាសឲ្យភាគីក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសារណាតបរបស់ភាគីដទៃទៀត និងឆ្លើយនូវសំណួររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល"[5]។

៧. នៅពេលនោះ តុលាការកំពូលបានបន្ថែមទៀតថា "អាស្រ័យហេតុនេះ ពុំមានហេតុផលអ្វីដែលត្រូវផ្ដល់ឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា នូវពេលវេលាដូចគ្នាទៅនឹង នួន ជា និង ខៀវ សំផន ក្នុងការធ្វើសារណារបស់ខ្លួនឡើយ"[6]។

៨. ដូច្នេះ សវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខបង្ហាញដោយសង្ខេបនូវមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន និងជាពិសេស ឆ្លើយតបទៅនឹងភាគីដទៃទៀត បន្ថែមពីលើការឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់តុលាការកំពូល។ អាស្រ័យហេតុនេះ វាជាការសមហេតុផលដែលម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវទទួលបានពេលវេលាច្រើនជាងភាគីដទៃទៀត។

១.២. <u>ភាពខុសគ្នានៃឋានៈរបស់ភាគី</u>

៩. ក្នុងរឿងក្ដីនេះ ដូចបានរម្លឹករួចមកហើយ[7] តុលាការកំពូលបានទទួលបណ្ដឹងសាទុក្ខចំនួនពីរ ដែលបានធ្វើឡើងដោយ ខៀវ សំផន និងសហព្រះរាជអាជ្ញា។ លោក ខៀវ សំផន បានប្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការផ្ដន្ទាទោសពីបទឧក្រិដ្ឋជាច្រើនដែលបានចោទប្រកាន់ និងការផ្ដន្ទាទោសឲ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានប្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការសម្រេចលើកលែងលោក ខៀវ សំផន ឲ្យរួចផុតពីការចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋតែមួយគត់។

---

[5] ដីកាកំណត់កាលវិភាគស្ដាពរ សម្រាប់សវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងការជូនដំណឹងភាគីអំពីបញ្ហានានាដែលត្រូវលើកឡើង ចុះថ្ងៃទី០៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F30/4** ទំព័រ ៥។

[6] ដូចខាងលើ។

[7] ការអញ្ជើញដាក់សេចក្ដីសង្កេតលើកាលវិភាគសម្រាប់សវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ ឯកសារ **F60** ទំព័រ ៥។

១០. សហមេធាវីនាំមុខមិនបានប្រើលទ្ធភាពដែលបានផ្តល់ជូន ដើម្បីធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចក្តីសម្រេចលើសំណង និងបញ្ហាពិរុទ្ធភាព នោះទេ ខណៈដែលបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបើកផ្លូវឲ្យធ្វើទៅហើយ[8]។

១១. ដូច្នេះ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ក្នុងសវនាការ លោក ខៀវ សំផន មានឋានៈជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ដែលមានឋានៈជាចុងបណ្តឹងសាទុក្ខ។ នេះជាឱកាសលើកដំបូង និងតែម្តងគត់ ដែលបានផ្តល់ជូនមេធាវីការពារក្តី ដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតប។

១២. នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន សហព្រះរាជអាជ្ញាមានឋានៈជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី ដែលមានឋានៈជាចុងបណ្តឹងសាទុក្ខ។ សហមេធាវីនាំមុខពុំមានឋានៈជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ ឬជាចុងបណ្តឹងសាទុក្ខឡើយ[9]។ សហមេធាវីនាំមុខជាភាគីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដើម្បីគាំទ្រដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដោយទទួលបានសិទ្ធិចូលរួមមានកម្រិត ហើយសិទ្ធិចូលរួមនេះកាន់តែមានកម្រិតទៀត ក្នុងដំណាក់កាលបណ្តឹងសាទុក្ខ។

១.៣. ការកម្រិតតឹងរ៉ឹងនៃការចូលរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខ

១.៣.១. មូលដ្ឋានសម្រួបនៃការកម្រិតការចូលរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខ

១៣. នៅ អ.វ.ត.ក ក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ រួមជាមួយបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលអនុញ្ញាតឲ្យជនរងគ្រោះចូលរួមជាភាគីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដើម្បីទទួលបានសំណងពីព្យសនកម្ម ក្នុងករណី

---

[8] វិធាន ១០៥(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង៖ "បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចធ្វើឡើងដោយ៖ ក- សហព្រះរាជអាជ្ញា ខ- ជនជាប់ចោទ គ- ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសំណង។ នៅពេលដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខរួចហើយ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខលើសេចក្តីសម្រេចផ្តន្ទាទោសបានឡើយ"។

[9] សូមមើល ជាអាទិ៍៖ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ **F10/2** ("សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ **F10/2**") កថាខណ្ឌ ២៣ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ៦០។

មានការផ្តន្ទាទោស មេធាវីការពារក្តី ជាតំណាងឲ្យជនជាប់ចោទ តទល់នឹងភាគីពីរផ្សេងទៀតដែលតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍ផ្សេងគ្នា គឺផលប្រយោជន៍សាធារណៈ និងផលប្រយោជន៍ដោយឡែករបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

១៤. ជាបឋម មេធាវីការពារក្តីតទល់នឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលជាអ្នកផ្តើម និងអនុវត្តបណ្តឹងអាជ្ញា តាងនាមឲ្យផលប្រយោជន៍ទូទៅ (រួមបញ្ចូលជាចាំបាច់នូវផលប្រយោជន៍រួមរបស់ជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានចោទប្រកាន់)។ ព្រះរាជអាជ្ញាជាអ្នកទាមទារឲ្យអនុវត្តច្បាប់ នៅចំពោះមុខតុលាការ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ[10]។

១៥. បន្ទាប់មក មេធាវីការពារក្តីតទល់នឹងសហមេធាវីនាំមុខ ដែលមិនអាចផ្តើមការចោទប្រកាន់បានទេ នៅ អ.វ.ត.ក ប៉ុន្តែ ចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដើម្បីគាំទ្រដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា សំដៅទទួលបានសំណងពីព្យសនកម្មដែលពួកគេបានទទួលរង ក្នុងករណីជនជាប់ចោទត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានពិរុទ្ធភាព។ សហមេធាវីនាំមុខធ្វើសកម្មភាព ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី[11]។

១៦. ប្រការនេះនាំឲ្យ "បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺជាបណ្តឹងរណប ពោលគឺពុំមែនបណ្តឹងមួយផ្សេងពីបណ្តឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ"[12]។ ដើម្បីធានាតុល្យភាពរវាងសិទ្ធិរបស់ភាគី "វាជាការចាំបាច់ដែលថា ការបកស្រាយក្នុងន័យទូលាយលើបុព្វសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមិនត្រូវឲ្យរំលោភលើសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ជនជាប់ចោទ រារាំងដល់ការបំពេញមុខងាររបស់ស្ថាប័នអយ្យការ ឬប៉ះពាល់ដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនោះទេ"[13]។ ដូច្នេះ៖

---

[10] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំឲ្យចេញសេចក្តីសម្រេចអំពីសិទ្ធិរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្តន្ទាទោស និងសេចក្តីណែនាំទាក់ទងនឹងការសួរជនជាប់ចោទ អ្នកជំនាញ និងសាក្សីដែលបានកោះហៅឲ្យផ្តល់សក្ខីកម្ម ទាក់ទងនឹងអត្តចរិតរបស់ជនជាប់ចោទ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ សំណុំរឿង ០០១ ឯកសារ **E72/3** ("សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ **E72/3**") កថាខណ្ឌ ១៨-២២។ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងរដ្ឋប្បវេណី សម្រាប់សួរដេញដោលសាក្សី SCW-5 ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F26/2/2** កថាខណ្ឌ ៦-៧។

[11] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ **E72/3** កថាខណ្ឌ ១១-១៣ កថាខណ្ឌ ២៥។

[12] សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ **F10/2** កថាខណ្ឌ ១២។

[13] ដូចខាងលើ។

"សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ នៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ រួមមានទាំងសិទ្ធិប្រឈមមុខទៅនឹងអាជ្ញាធរចោទប្រកាន់តែមួយប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះហើយ នៅពេលដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិគាំទ្រ ឬជួយដល់អយ្យការ ដូចដែលកំពុងអនុវត្តនេះ តួនាទីរបស់ពួកគេនៅក្នុងការជំនុំជម្រះក្តីនេះ មិនត្រូវប្រែក្លាយទៅជាព្រះរាជអាជ្ញាបន្ថែមទៀតបានទេ"[14]។

១៧. ពេលបដិសេធសំណើរបស់សហមេធាវីនាំមុខសុំបញ្ចេញយោបល់ពាក់ព័ន្ធនឹងទោស ក្នុងសំណុំរឿង ០០១ (ពីព្រោះជាសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខរបស់អយ្យការដែលធ្វើឡើងដើម្បីផលប្រយោជន៍សាធារណៈ)[15] អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានរម្លឹកគោលការណ៍ពីរ៖

"ទីមួយ ផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានន័យថា ត្រូវតែស្វែងរកសំណង។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី តម្រូវការបឋមសម្រាប់សំណង គឺការរកឃើញពិរុទ្ធភាព។ ដូច្នេះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏មានផលប្រយោជន៍ ក្នុងករណីដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកំណត់បានធាតុផ្សំនៃបទល្មើស នៅពេលដែលមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ ដែលបានបង្កើតបានជាមូលដ្ឋានសម្រាប់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាមទារសំណងរបស់ខ្លួន។ ចំពោះហេតុផលនេះ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិឱ្យគាំទ្រដល់អយ្យការ ក្នុងការកំណត់បាននូវធាតុផ្សំនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទៅលើជនជាប់ចោទ ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបង្កើតជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាមទារសំណង។

ទីពីរ គោលបំណងទាំងមូលនៃនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាគឺផ្តល់ការពិត។ ភាគីទាំងអស់អាចជួយឱ្យសម្រេចគោលបំណងនេះ។ ដោយមានប្រយោជន៍ជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីទទួលបានសំណងចំពោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ការផ្តល់ការពិត គឺកំណត់ចំពោះអង្គហេតុ ឬកត្តានានាដែល

---

[14] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ E72/3 កថាខណ្ឌ ២៦។

[15] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ E72/3 កថាខណ្ឌ ៤២។

ទាក់ទងទៅនឹងការកំណត់ពិរុទ្ធភាព ឬគ្មានពិរុទ្ធភាពនៃជនជាប់ចោទ”[16] (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

១៨. ដូច្នេះ ខណៈដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាទទួលបន្ទុកលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ទូទៅ (រួមបញ្ចូលទាំងផលប្រយោជន៍រួមរបស់ជនរងគ្រោះ) សហមេធាវីនាំមុខគាំទ្រដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងភ័ស្តុតាងស្តីពីអត្ថិភាពនៃអំពើឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទប្រកាន់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ដោយឡែករបស់ខ្លួន និងជាក់លាក់បំផុត គឺដើម្បីទទួលបានសំណង។

១៩. សហមេធាវីនាំមុខមិនអាចចេញហួសពីក្របខ័ណ្ឌនេះ ដោយមិនទន្ទ្រានយកបុព្វសិទ្ធិរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានោះឡើយ និងមិនអាចដើរតួជាព្រះរាជអាជ្ញាបន្ថែមទៀតឡើយ ហើយក៏មិនអាចបំបែកសមភាពនៃមធ្យោបាយតទល់ក្តីបានដែរ។ សូមរម្លឹកថា នៅ អ.វ.ត.ក នីតិវិធីមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញជាង ហើយជនរងគ្រោះមានចំនួនច្រើនជាង នៅក្នុងច្បាប់ជាតិ[17]។ នីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសជាង ដោយតុលាការកំពូលដើរតួជាសាលាឧទ្ធរណ៍ផង និងជាតុលាការសម្រេចសេចក្តីចុងក្រោយផង[18]។ នេះមិនមែនជាការជំនុំជម្រះក្តីថ្មីនោះទេ ហើយវិសាលភាពនៃការចូលរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខកាន់តែមានកម្រិតទៅទៀត[19] ជាពិសេសនៅពេលសហមេធាវីនាំមុខមិនមែនជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ។

---

[16] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ **E72/3** កថាខណ្ឌ ៣៣ និង កថាខណ្ឌ ៣៤។

[17] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩ ឯកសារ **E72/3** កថាខណ្ឌ ១២។

[18] សាលដីកាសំណុំរឿង ០០១ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ ឯកសារ **F28** កថាខណ្ឌ ១២-១៣។

[19] ឧទាហរណ៍ ខណៈដែលវិធានផ្ទៃក្នុងអនុញ្ញាតឲ្យ “ភាគី” ធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចណាមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (វិធាន ១០៥.២) វិធានផ្ទៃក្នុងកម្រិតលទ្ធភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ត្រឹមសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសំណង និងបញ្ហាពិរុទ្ធភាពប៉ុណ្ណោះ ក្នុងករណីសហព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខរួចហើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត វិធានផ្ទៃក្នុងមិនអនុញ្ញាតឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីទោសបានឡើយ (វិធាន ១០៥.១)។

១.៣.២. វិសាលភាពនៃការកម្រិតការចូលរួមរបស់សហមេធាវីនាំមុខ ក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខ ប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ដែលខ្លួនមិនមែនជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ

២០. តាំងពីសំណុំរឿង 00២/0១ ដែលសហមេធាវីនាំមុខក៏មិនមែនជាម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ តុលាការកំពូលបានរម្លឹកថា សហមេធាវីនាំមុខចូលរួមក្នុងឋានៈជាភាគីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី "ដោយមានការបញ្ជាក់ដែលសហមេធាវីនាំមុខបានទទួលស្គាល់យ៉ាងច្បាស់រួចហើយថា អាស្រ័យទៅតាមមុខងាររៀងៗគ្នា ភាគីនីមួយៗមានសិទ្ធិខុសៗគ្នា ក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការជំនុំជម្រះរឿងក្តីព្រហ្មទណ្ឌ"[20]។ ដោយរម្លឹកអំពី "តម្រូវការក្នុងការការពារសមភាពនៃមធ្យោបាយតទល់ក្តីគ្នា និងក្តីបារម្ភនានាទាក់ទងនឹងការរៀបចំកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនោះ" តុលាការកំពូលបានរឹតត្បិតការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់សហមេធាវីនាំមុខ ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី៖

> "ទីមួយ ទឡ្ហីករណ៍ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសារណាតបដែលបានស្នើឡើង ត្រូវតែទាក់ទិនទៅនឹងមូលហេតុនានា ដែលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ទីពីរ សហមេធាវីនាំមុខត្រូវតែព្យាយាមបញ្ចៀសនូវភាពច្រំដែល និងភាពជាន់គ្នាទៅលើបញ្ហានានា ដែលមានរួចហើយ នៅក្នុងសារណាតប ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានគ្រោងរៀបចំឡើងប្រឆាំងទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី"[21] (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

២១. លក្ខខណ្ឌរឹតត្បិតទាំងពីរនេះមានភាពច្បាស់លាស់ណាស់ ហើយស្របនឹងមុខងារ និងការទទួលខុសត្រូវជាក់លាក់នៃគូបដិបក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី៖ សហមេធាវីនាំមុខត្រូវឆ្លើយតបតែទៅលើបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់នឹងផលប្រយោជន៍ជាក់លាក់ ពោលគឺបញ្ហាទាក់ទងនឹងភ័ស្តុតាងដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានផ្តល់ជូន ទាក់ទិននឹងអត្ថិភាពនៃអំពើឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទប្រកាន់ ដើម្បីទទួលបានសំណង។ សហមេធាវីនាំមុខមិនត្រូវធ្វើអន្តរាគមន៍លើបញ្ហាដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងរួចមកហើយ ក្នុងតួនាទីអនុវត្តច្បាប់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ទូទៅ ដែលក្តោបរួចទៅហើយលើ

[20] សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F10/2 កថាខណ្ឌ ១៥។

[21] សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ F10/2 កថាខណ្ឌ ១៧។

ផលប្រយោជន៍រួមរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងពាក់ព័ន្ធដោយប្រយោលនឹងផលប្រយោជន៍ដោយឡែករបស់ពួកគេ។

២២. រហូតមកទល់នឹងពេលថ្មីៗនេះ សហមេធាវីនាំមុខបានចេញហួសក្របខ័ណ្ឌនេះដែលត្រូវបានកម្រិតយ៉ាងតឹងរ៉ឹងតែមួយលើកគត់ ពេលសហមេធាវីនាំមុខបានឆ្លើយជំទាស់ទៅនឹងសំណើសុំភ័ស្តុតាងបន្ថែមរបស់ នួន ជា ក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខសំណុំរឿង ០០២/០១។ តុលាការកំពូលបានអះអាងថា ការលើកឡើងអំពីការចង់បានតុល្យភាពរបស់ភាគី នៅក្នុងសិទ្ធិរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការទទួលបានសាលក្រម ក្នុងពេលវេលាសមស្រប មានលក្ខណៈ "ទូទៅ" ពេក ពុំអាចបំពេញតាមគោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌវិតត្បិតដែលមាននៅក្នុងយុត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួន។ អាស្រ័យហេតុនេះ តុលាការកំពូលមិនពិចារណាលើសារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខទេ[22]។

២៣. ក្រៅពីការប្រាសចាកនេះ សហមេធាវីនាំមុខមិនបានចេញហួសក្របខ័ណ្ឌនេះទេ និងបានគោរពតាមលក្ខខណ្ឌវិតត្បិតទាំងពីររបស់តុលាការកំពូល ដែលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែងតែលើកយកមករម្លឹកជានិច្ច។

២៤. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ សហមេធាវីនាំមុខបានដាក់ចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ដោយផ្តោតលើមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខ ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាដែលប៉ះពាល់ដល់ភ័ស្តុតាងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី[23]។ សហមេធាវីនាំមុខបានធ្វើអន្តរាគមន៍ ក្នុងសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ តែលើបញ្ហាទាំងនេះប៉ុណ្ណោះ[24]។

---

[22] សាលដីកាសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ **F36** កថាខណ្ឌ ៨១។

[23] ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តីប្រឆាំងនឹងសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F17/2** (សារណានេះត្រូវបានបកប្រែជាភាសាបារាំង ប៉ុន្តែ មេធាវីការពារក្តីមិនដឹងថា ហេតុអ្វីបានជាសំណៅបកប្រែមិនត្រូវបានដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង ឬជូនដំណឹង)។ សូមមើល ជាអាទិ៍ កថាខណ្ឌ ៣ អំពីការរម្លឹកលក្ខខណ្ឌវិតត្បិតពីររបស់តុលាការកំពូល និងកថាខណ្ឌ ៤៖ "ដោយសារថាចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដោះស្រាយបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទៅលើមូលដ្ឋានមួយចំនួននៃបណ្តឹងសាទុក្ខ នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខទាំងពីររបស់ជនជាប់ចោទនោះ ទើបសហមេធាវីនាំមុខផ្តោតលើតែមូលដ្ឋាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាស្នូលផ្នែកច្បាប់ដែលប៉ះពាល់ដល់ភ័ស្តុតាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែប៉ុណ្ណោះ"។

[24] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្តាពរសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ **F30/17.1**, ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី

២៥. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ពេលដាក់សេចក្តីសង្កេតលើចម្លើយតបរបស់មេធាវីការពារក្តី ទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សហមេធាវីនាំមុខបានបញ្ជាក់ថា សារណា (១) លើកឡើងបញ្ហានានា "ដែលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី" ជាពិសេស ទាក់ទិននឹងភាពអាចជឿជាក់បាន ភាពអាចទុកចិត្តបាន និងភាពពាក់ព័ន្ធនៃសក្ខីកម្មរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលត្រូវបានមេធាវីការពារក្តីជំទាស់តវ៉ា និង (២) មិនគ្រប ដណ្តប់ទៅលើបញ្ហានានាដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងរួចមកហើយ[25]។ សហមេធាវីនាំមុខមិនបានធ្វើសេចក្តីសង្កេតណាមួយលើទឡ្ហីករណ៍របស់មេធាវីការពារក្តី ពាក់ព័ន្ធនឹងច្បាប់ជាធរមានឡើយ។

២៦. ដូចគ្នាផងដែរ ពេលស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី សហមេធាវីនាំមុខបានប្រកាសអំពីចេតនារបស់ខ្លួន ក្នុងការឆ្លើយតប "ដោយសារសារណានោះប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់សិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី"[26] និងបានអះអាងថា ភ័ស្តុតាងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសារៈសំខាន់ ក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន[27]។

២៧. ក្នុងបរិបទនេះ តុលាការកំពូលបានផ្តល់ជូនសហមេធាវីនាំមុខស្មើរតែទាំងស្រុងនូវវិធានការដែលបានស្នើសុំ ដោយរម្លឹកអំពីយុត្តិសាស្ត្រមុនៗ និងកត់សម្គាល់អំពីចេតនារបស់សហមេធាវីនាំមុខ ក្នុងការដកស្រង់[28]។

---

១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ **F1/5.1** ទំព័រ ៤៨-៥៧ ចន្លោះម៉ោង 14.00.05 ដល់ម៉ោង 14.27.49។ ក្រៅពីនេះទៀត សហមេធាវីនាំមុខមិនបានដាក់សារណាស្តីពីការកែប្រែបទចោទដែលតុលាការកំពូលបានគ្រោងឡើងនោះទេ (ដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទសវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F30**) ដែលពាក់ព័ន្ធដោយប្រយោលនឹងផលប្រយោជន៍ដោយឡែករបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

[25] សារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាក់ទិននឹងចម្លើយតបរបស់ ខៀវ សំផន ទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F50/1/1** កថាខណ្ឌ ៨-៩។

[26] សំណើនានាពាក់ព័ន្ធនឹងចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F52** កថាខណ្ឌ ២ (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

[27] ដូចខាងលើ កថាខណ្ឌ ១០។

[28] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើពាក់ព័ន្ធនឹងសារណាតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងបណ្តឹង

២៨. ផ្ទុយទៅវិញ តាមរយៈការសង្កេតរបស់មេធាវីការពារក្តី នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ ច្បាស់ណាស់ថា សហមេធាវីនាំមុខបានចេញហួសពីចេតនាដំបូងរបស់ខ្លួន និងលក្ខខណ្ឌរឹតត្បិតដែលបានកំណត់។ សូមជម្រាបថា សារណាតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខមិនទាន់ត្រូវបានបកប្រែជាភាសាបារាំងនៅឡើយទេ (គឺនឹងត្រូវបកប្រែចប់ ក្រោយកាលកំណត់ដាក់សេចក្តីសង្កេតនេះ)[29]។ សហមេធាវីនាំមុខបានឆ្លើយតបលើបញ្ហាជាច្រើន ដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលបានឆ្លើយតបដោយខ្លួនឯងរួចមកហើយ។ សហមេធាវីនាំមុខបានដើរតួដូចជាសហព្រះរាជអាជ្ញាបន្ថែម និងធ្វើឱ្យគេឯងគ្រប់គ្នាទទួលយកនិន្នាការ(?)កម្ម។

២៩. ការចេញហួសទាំងនេះផ្ទុះបញ្ជាំងឱ្យឃើញ នៅក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន សម្រាប់សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលមេធាវីការពារក្តីនឹងធ្វើសេចក្តីសង្កេតជាក់លាក់ ទៅតាមប្រធានបទនីមួយៗស្របតាមសេចក្តីសង្កេតជាទូទៅដ៏វែងនេះ។

៣០. សូមបញ្ជាក់ថា សវនាការបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាឱកាសចុងក្រោយរបស់លោក ខៀវ សំផន ក្នុងការនិយាយឱ្យគេស្តាប់។ បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់គាត់មានភាពធំធេងជាងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយបញ្ហាប្រឈមក៏ខុសគ្នាខ្លាំងដែរ[30]។ ថ្វីត្បិតតែតុលាការកំពូល ដែលជាកន្លែងសម្រេចសេចក្តីចុងក្រោយ អាចច្រានចោលការផ្តន្ទាទោស និងសម្រេចឱ្យរួចផុតពីបទចោទ ក៏ដោយ ក៏តុលាការកំពូលមិនអាចប្រកាសពិរុទ្ធភាព និងការផ្តន្ទាទោស បន្ទាប់ពីមានបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាបានឡើយ[31]។

សាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F52/1**។ សូមមើល ជាអាទិ៍ កថាខណ្ឌ ៧ កថាខណ្ឌ ១២ និងកថាខណ្ឌ ១៣។

[29] អង្គភាពបកប្រែភាសាបានជូនដំណឹងថា ការបកប្រែជាភាសាបារាំងនឹងត្រូវបញ្ចប់ ប្រហែលជាថ្ងៃទី២១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១។

[30] សូមមើល ជាអាទិ៍ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សម្រាប់សួរដេញដោលសាក្សី SCW-5 ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ ឯកសារ **F26/2/2** កថាខណ្ឌ ៦-៧ ដែលតុលាការកំពូលរម្លឹកអំពីភាពខុសគ្នាជាមូលដ្ឋាន រវាងតួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទ នៅក្នុងការជំនុំជម្រះក្តីព្រហ្មទណ្ឌ និងតួនាទីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក៏ដូចជាសហមេធាវីនាំមុខ។

[31] វិធាន ១១០(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង, សាលដីកាសំណុំរឿង ០០១ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ ឯកសារ **F28** កថាខណ្ឌ ១៨, សាលដីកាសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ឯកសារ **F36** កថាខណ្ឌ ៩៤។

៣១. សវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺជាឱកាសតែមួយគត់សម្រាប់មេធាវីការពារក្ដី ជាម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដ៏វែងអន្លាយ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ជាចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ លើសពីនេះទៀត មេធាវីការពារក្ដីត្រូវឆ្លើយតបតែទៅនឹងភាគីចោទប្រកាន់តែមួយគត់ បន្ថែមលើការឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់តុលាការកំពូល ពីព្រោះមេធាវីការពារក្ដីមានមធ្យោបាយតិចតួចបំផុត ដើម្បីបំពេញភារកិច្ចនេះ[32]។

២. <u>សេចក្ដីសង្ខេបជាក់លាក់តាមប្រធានបទ</u>

២.១. <u>បណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដី</u>

២.១.១. <u>ពុំមានប្រធានបទជាក់លាក់អំពីមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខចម្បងរបស់មេធាវីការពារក្ដី</u>

៣២. នៅក្នុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ ជាចម្បង មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំឱ្យធ្វើមោឃភាពសាលក្រម បន្ទាប់មក ជាជម្រើសម្យ៉ាងទៀត លើកលែងលោក ខៀវ សំផន ឱ្យរួចផុតពីបទចោទ និងចុងក្រោយ ជាជម្រើសមួយបែបទៀត បន្ធូរបន្ថយទោស[33]។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងកាលវិភាគបណ្ដោះអាសន្ន សម្រាប់សវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខ[34] ពុំមានប្រធានបទណាមួយត្រូវបានគ្រោងឡើងជាក់លាក់ ពាក់ព័ន្ធនឹងមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខ ដែលបានលើកឡើងជាចម្បងឡើយ។

៣៣. ដោយមើលឃើញពីសារៈសំខាន់នៃមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះ ចំពោះមេធាវីការពារក្ដី ដែលខុសពីភាគីផ្សេងទៀត តុលាការកំពូលគប្បីចាប់ផ្ដើមសវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខពីប្រធានបទជាក់លាក់នេះ។ ដោយហេតុថាការបង្ហាញមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះមានរយៈពេលខ្លីដែរ[35] ហើយសហព្រះរាជ

---

[32] ទោះបីជាមានសំណើដដែលៗពីសំណាក់មេធាវីការពារក្ដី សុំឱ្យផ្ដល់មធ្យោបាយបន្ថែម តាំងពីពេលដាក់សារណាតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ចាប់ពីខែតុលា ឆ្នាំ២០២០ ក៏ដោយ ក៏មេធាវីការពារក្ដីទើបតែទទួលបាននាពេលថ្មីៗនេះប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ មេធាវីបានផ្លាស់ប្ដូរពីការធ្វើការមិនពេញម៉ោង ទៅពេញម៉ោង នៅថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ និងអាចជ្រើសរើសអ្នកពិគ្រោះយោបល់ថ្មីពីរនាក់ នៅថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១។

[33] សេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន (សំណុំរឿង ០០២/០២) ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/4/1** កថាខណ្ឌ ៣៥, សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន (សំណុំរឿង ០០២/០២) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ឯកសារ **F54** កថាខណ្ឌ ២១៨៥។

[34] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1**។

[35] សារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន (សំណុំរឿង ០០២/០២) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ឯក

អាជ្ញាបានឆ្លើយតបយ៉ាងសង្ខេបរួចហើយ[36] ឯសហមេធាវីនាំមុខមិនបានឆ្លើយតប ពេលវេលា ២០ នាទី សម្រាប់មេធាវីការពារក្តី និង ១០ នាទី សម្រាប់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺគ្រប់គ្រាន់ហើយ។

២.១.២. ប្រធានបទ "ភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី"

៣៤. ក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន ចំពោះវត្ថុស្តីពី "ទឡ្ហីករណ៍នៃបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" មេធាវីការពារក្តីមានពេលវេលា ៤៥ នាទី ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ទទួលបាន ៣៥ នាទី និង ២៥ នាទី រៀងគ្នា សរុប ៦០ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី[37]។

៣៥. ក្នុងសារណារបស់ខ្លួន មេធាវីការពារក្តីបានបរិយាយមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខជាច្រើន ពាក់ព័ន្ធនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃការជំនុំជម្រះក្តី រួមបញ្ចូល ជាអាទិ៍ បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំ និងមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងវិធីសាស្ត្រទូទៅស្តីពីភ័ស្តុតាងរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្តីទទួលបានពេលវេលា ៣៥ នាទី ដើម្បីបង្ហាញមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខស្តីពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការជំនុំជម្រះក្តី និង ២០ នាទី ដើម្បីបង្ហាញមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងវិធីសាស្ត្រទូទៅស្តីពីភ័ស្តុតាង ស្មើនឹង ៥៥ នាទី[38]។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខពីរនាក់ សហព្រះរាជអាជ្ញាមានពេលវេលាសរុប ៥៥ នាទី លើបញ្ហាទាំងពីរនេះ ហើយសហមេធាវីនាំមុខទទួលបាន ១៥ នាទី លើវិធីសាស្ត្រទូទៅស្តីពីភ័ស្តុតាង[39]។

សារ F54 កថាខណ្ឌ ៣០-៧៩។

[36] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ជំទាស់ទៅនឹងសាលក្រមនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២០ ឯកសារ F54/1 កថាខណ្ឌ ២៤-២៨។

[37] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ F60.1 ទំព័រ ១។

[38] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្តាពរសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ F30/17.1 ទំព័រ ១-២។

[39] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្តាពរសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ F30/17.1 ទំព័រ ១-២។

៣៦. ដោយហេតុថាមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនលើបញ្ហាទាំងនេះ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ មានទំហំធំជាង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្តីសមតែទទួលបានពេលវេលាដូចគ្នា គឺយ៉ាងហោចណាស់ ៥៥ នាទី ដើម្បីធ្វើសារណាតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់ភាគីបដិបក្ខ។

៣៧. ម្យ៉ាងវិញទៀត ការបង្ហាញចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខត្រូវកំហិតត្រឹមតែបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងភ័ស្តុតាងដែលខ្លួនបានផ្តល់ជូន។ ថ្វីត្បិតតែបញ្ហានៅសេសសល់មានផលប្រយោជន៍ទូទៅសម្រាប់សហមេធាវីនាំមុខ ប៉ុន្តែ បញ្ហាទាំងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងសហមេធាវីនាំមុខដោយប្រយោលប៉ុណ្ណោះ និងត្រូវបានសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងរួចមកហើយ។ ដូច្នេះ ពេលវេលាធ្វើសារណារបស់សហមេធាវីនាំមុខគួរកម្រិតត្រឹម ១៥ នាទី បានហើយ។

២.១.៣. ប្រធានបទ “យុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង”

៣៨. ក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន ចំពោះវគ្គស្តីពី “ទឡ្ហីករណ៍នៃបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងយុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង” មេធាវីការពារក្តីទទួលបានពេលវេលា ៥៥ នាទី ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ទទួលបាន ៥៥ នាទី និង ២០ នាទី រៀងគ្នា សរុប ៧៥ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី[40]។

៣៩. ទោះបីជាពាក់ព័ន្ធដោយប្រយោលនឹងផលប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ក៏បញ្ហាទាំងនេះស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបានឆ្លើយតបយ៉ាងវែងអន្លាយរួចមកហើយ។ ដូច្នេះ សហមេធាវីនាំមុខមិនគួរត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើអន្តរាគមន៍លើប្រធានបទនេះទេ នៅក្នុងសវនាការ។

៤០. លើសពីនេះទៀត ពុំមានហេតុផលអ្វីដែលត្រូវផ្តល់ពេលវេលាឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្មើគ្នានឹងមេធាវីការពារក្តីនោះឡើយ[41]។ ប្រសិនបើនេះជាឱកាសតែមួយគត់ សម្រាប់មេធាវីការពារក្តី ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា បន្ថែមពីលើការឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់

[40] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ F60.1 ទំព័រ ១-២។

[41] សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ ៧។

ចៅក្រម មេធាវីការពារក្តីត្រូវទទួលបានពេលវេលាលើសសហព្រះរាជអាជ្ញា។ ដូច្នេះ មេធាវីការពារក្តីគួរទទួលបាន ៥៥ នាទី ហើយសហព្រះរាជអាជ្ញា ៤០ នាទី សម្រាប់ឆ្លើយតប ទើបជាការត្រឹមត្រូវ។

២.១.៤. ប្រធានបទ "បទឧក្រិដ្ឋដែល ខៀវ សំផន ត្រូវបានសម្រេចដាក់ពិរុទ្ធភាព"

៤១. ក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន ចំពោះវគ្គស្តីពី "ទឡ្ហីករណ៍នៃបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងបទឧក្រិដ្ឋដែល ខៀវ សំផន ត្រូវបានសម្រេចដាក់ពិរុទ្ធ" មេធាវីការពារក្តីទទួលបានពេលវេលា ៤៥ នាទី ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហមេធាវីនាំមុខ ទទួលបាន ៤០ នាទី រៀងៗខ្លួន សរុប ៨០ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី[42]។

៤២. ដោយហេតុថា លោក ខៀវ សំផន ត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ពីបទឧក្រិដ្ឋច្រើនជាង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្តីនឹងលើកឡើងនូវមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខច្រើនជាងលើបញ្ហានេះ ដែលខ្លួនមិនបានធ្វើ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ពេលនោះ មេធាវីការពារក្តីទទួលបាន ៣៥ នាទី ក្នុងសវនាការ ចំណែកសហព្រះរាជអាជ្ញាបានឆ្លើយតបទៅនឹងម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខពីរនាក់ ក្នុងរយៈពេល ៤០ នាទី[43]។

៤៣. ដោយសារតែបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ មានទំហំធំជាង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ហើយនេះជាឱកាសតែមួយគត់របស់ខ្លួន ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់ចុងបណ្តឹងសាទុក្ខ បន្ថែមពីលើការឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់តុលាការកំពូល មេធាវីការពារក្តីគួរទទួលបានពេលវេលា យ៉ាងហោចណាស់ ៦០ នាទី ដើម្បីធ្វើសារណា។

៤៤. ការប៉ាន់ប្រមាណនេះគិតដល់ការកម្រិតចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខត្រឹមតែបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងភ័ស្តុតាងដែលខ្លួនបានផ្តល់ជូន។ ថ្វីត្បិតតែបញ្ហាច្បាប់ជាធរមានសុទ្ធសាធមានផលប្រយោជន៍ទូទៅសម្រាប់សហមេធាវីនាំមុខ ប៉ុន្តែ បញ្ហាទាំងនេះពាក់ព័ន្ធនឹងសហមេធាវីនាំមុខដោយប្រយោល

---

[42] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1** ទំព័រ ២-៣។

[43] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្អាតសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ **F30/17.1** ទំព័រ ៣-៤។

ប៉ុណ្ណោះ និងត្រូវបានសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងរួចមកហើយ។ ដូច្នេះ ពេលវេលាធ្វើសារណា របស់សហមេធាវីនាំមុខគួរកម្រិតត្រឹម ២០ នាទី បានហើយ។

២.១.៥. ប្រធានបទ "ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌជាលក្ខណៈបុគ្គលរបស់ ខៀវ សំផន"

៤៥. ក្នុងកាលវិភាគបណ្ដោះអាសន្ន ចំពោះវគ្គស្ដីពី "ទឡ្ហីករណ៍នៃបណ្ដឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងការទទួលខុសត្រូវផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌជាលក្ខណៈបុគ្គលរបស់ ខៀវ សំផន" មេធាវីការពារក្ដីទទួលបានពេលវេលា ៦០ នាទី ឯសហព្រះរាជអាជ្ញាក៏ទទួលបាន ៦០ នាទី ដែរ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្ដី[44]។

៤៦. ត្រង់នេះទៀត មេធាវីការពារក្ដីនឹងលើកឡើងអំពីមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខច្រើនជាង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ មេធាវីការពារក្ដីទទួលបាន ៥០ នាទី ក្នុងសវនាការ ចំណែកឯសហព្រះរាជអាជ្ញាទទួលបាន ៥៥ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខពីរនាក់[45]។

៤៧. ដោយសារវិសាលភាពនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនលើបញ្ហាទាំងនេះ ក៏ដូចជាសារៈសំខាន់ជាក់ស្ដែង និងដោយសារតែខ្លួនត្រូវការពេលវេលាច្រើនជាង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា បន្ថែមពីលើការឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់តុលាការកំពូល មេធាវីការពារក្ដីគួរទទួលបានពេលវេលា យ៉ាងហោចណាស់ ៧៥ នាទី ដើម្បីធ្វើសារណា។

២.១.៦. ប្រធានបទ "ការប្រកាសទោស"

៤៨. ក្នុងកាលវិភាគបណ្ដោះអាសន្ន ចំពោះវគ្គស្ដីពី "ទឡ្ហីករណ៍នៃបណ្ដឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការប្រកាសទោស" មេធាវីការពារក្ដីទទួលបានពេលវេលា ៣០ នាទី ចំណែកសហព្រះរាជអាជ្ញា និង

---

[44] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1** ទំព័រ ៣-៤។

[45] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្ដាពរសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ **F30/17.1** ទំព័រ ៥។

សហមេធាវីនាំមុខ ទទួលបាន ១៥ នាទី និង ១០ នាទី រៀងគ្នា សរុប ២៥ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី[46]។

៤៩. បញ្ហាទោសមិនប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដល់ផលប្រយោជន៍ដោយឡែក របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទេ និងស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបានឆ្លើយតបរួចមកហើយទៅនឹងមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី។ ដូច្នេះ សហមេធាវីនាំមុខមិនគួរត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើអន្តរាគមន៍លើប្រធានបទនេះ ក្នុងសវនាការ ឡើយ ហើយម្យ៉ាងទៀត ដោយសារពួកគេមិនបានបង្ហាញទឡ្ហីករណ៍លើប្រធានបទនេះឡើយ នៅក្នុងសារណាតបរបស់ខ្លួន។

៥០. ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយសារ ជាចម្បង លោក ខៀវ សំផន ស្នើសុំឱ្យធ្វើមោឃភាពសាលក្រម និងជាបន្ទាប់បន្សំ ស្នើសុំលើកលែងឱ្យរួចផុតពីបទចោទ បញ្ហាបន្ទាប់បន្សំបំផុតនៃទោសមិនតម្រូវឱ្យប្រើពេលវេលាទាំងអស់ ដូចបានផ្តល់ជូន ក្នុងកាលវិភាគបណ្តោះអាសន្ន នោះឡើយ។ ដោយហេតុថា មេធាវីការពារក្តីនឹងមិនលើកឡើងអំពីមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខច្រើន ដូចក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែលពេលនោះ មេធាវីការពារក្តីទទួលបាន ១៥ នាទី និងសហព្រះរាជអាជ្ញា ១០ នាទី ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវីការពារក្តី[47]។

៥១. ក្នុងករណីនេះ ការផ្តល់ពេលវេលា ១៥ នាទី ឱ្យមេធាវីការពារក្តី និង ១០ នាទី សម្រាប់ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា គឺអាចគ្រប់គ្រាន់ហើយ និងជាអាទិ៍ អាចឱ្យមេធាវីការពារក្តីទទួលបានពេលវេលាច្រើនជាងលើបញ្ហាផ្សេងទៀតដែលមានអាទិភាពជាង នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ឧទាហរណ៍ មូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខចម្បងអំពីមោឃភាពនៃសាលក្រម។

---

[46] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1** ទំព័រ ៦។

[47] ឧបសម្ព័ន្ធ ក - កាលវិភាគស្តាពរសម្រាប់សវនាការ [សំណុំរឿង ០០២/០១] ឯកសារ **F30/17.1** ទំព័រ ៤។

២.២. បណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា

៥២. បើតាមកាលវិភាគបណ្ដោះអាសន្ន តុលាការកំពូលគ្រោងឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាបង្ហាញបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន រយៈពេល ៣០ នាទី ហើយមេធាវីការពារក្ដីឆ្លើយតប រយៈពេល ២០ នាទី បន្ទាប់មក សហមេធាវីនាំមុខឡើងធ្វើអន្តរាគមន៍ រយៈពេល ២០ នាទី[48]។

៥៣. ក៏ប៉ុន្តែ សហមេធាវីនាំមុខ ដែលជាអ្នក "គាំទ្រ" ដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា[49] គួរតែឡើងធ្វើអន្តរាគមន៍បន្ទាប់ពីសហព្រះរាជអាជ្ញាវិញ ហេតុនេះអាចឲ្យមេធាវីការពារក្ដីឆ្លើយតបទៅនឹងសហមេធាវីនាំមុខផងដែរ និងគោរពតាមគោលការណ៍ចំពោះមុខ។

២.៣. វគ្គបិទសវនាការ

៥៤. បើតាមកាលវិភាគបណ្ដោះអាសន្ន វគ្គបិទសវនាការត្រូវបានគ្រោងធ្វើឡើង ដោយមានប្រធានបទពីរ៖ ១) "សំណួរចុងក្រោយរបស់អង្គជំនុំជម្រះ" រយៈពេល ៦០ នាទី និង ២) "ឱកាសសម្រាប់ជនជាប់ចោទថ្លែងទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះដោយផ្ទាល់" រយៈពេល ៣០ នាទី[50]។

៥៥. យោងតាមវិធាន ១០៩(៥) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[51] ក្នុងវគ្គស្ដីពីឱកាសសម្រាប់លោក ខៀវ សំផន ថ្លែងទៅកាន់ចៅក្រមដោយផ្ទាល់ មេធាវីការពារក្ដីចង់បានពេលវេលា ២០ នាទី ដែរ ដើម្បីបង្ហាញអំពីសេចក្ដីសង្កេតបន្ថែមខ្លីៗជាយថាហេតុ។

[48] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1** ទំព័រ ៥។

[49] សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ ១៥។

[50] ឧបសម្ព័ន្ធ - កាលវិភាគសវនាការ ឯកសារ **F60.1** ទំព័រ ៥។

[51] ដកស្រង់ខាងលើ នៅកថាខណ្ឌ ៥៖ "គ្រប់ករណីទាំងអស់ ជនជាប់ចោទត្រូវនិយាយក្រោយគេបំផុត។ មេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតបដោយសង្ខេប"។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៥៦. ដើម្បីឲ្យកាន់តែមានភាពច្បាស់លាស់ថែមទៀត មេធាវីការពារក្តីសូមធ្វើការបូកសរុបសំណើរបស់ខ្លួន នៅក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់មេធាវីការពារក្តី	**មេធាវីការពារក្តី**	**សហព្រះរាជអាជ្ញា**	**សហមេធាវីនាំមុខ**
មោឃភាពនៃសាលក្រម	២០ នាទី	១០ នាទី	-
ភាពត្រឹមត្រូវ	៥៥ នាទី	៣៥ នាទី	១៥ នាទី
បណ្តឹង/យុត្តាធិការ	៥៥ នាទី	៤០ នាទី	-
បទឧក្រិដ្ឋ	៦០ នាទី	៤០ នាទី	២០ នាទី
ការទទួលខុសត្រូវ	៧៥ នាទី	៦០ នាទី	-
ទោស	១៥ នាទី	១០ នាទី	-
សរុប	២៨០ នាទី (៤ ម៉ោង និង ៤០ នាទី)	១៩៥ នាទី (៣ ម៉ោង និង ១៥ នាទី)	៣៥ នាទី
	២៨០ នាទី (៤ ម៉ោង និង ៤០ នាទី)	២៣០ នាទី (៣ ម៉ោង និង ៥០ នាទី)	

	សហព្រះរាជអាជ្ញា	**សហមេធាវីនាំមុខ**	**មេធាវីការពារក្តី**
បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា	៣០ នាទី	២០ នាទី	២០ នាទី
សរុប	៥០ នាទី		២០ នាទី

វគ្គបិទសវនាការ	ការថ្លែងរបស់ជនជាប់ចោទ និងមេធាវីជាចុងក្រោយ	៥០ នាទី

៥៧. សំណើសមហេតុផលបំផុតទាំងនេះមិនអូសបន្លាយពេលវេលាសរុប នៃសវនាការបណ្ដឹងសាទុក្ខ តាមការគ្រោងទុករបស់តុលាការកំពូល នោះឡើយ[52] ពីព្រោះវាមានសារៈសំខាន់ សម្រាប់ឱ្យលោក ខៀវ សំផន អាចឡើងថ្លែងជាចុងក្រោយ ដោយគោរពតាមគោលការណ៍ចំពោះមុខ និងសមភាពនៃមធ្យោបាយតទល់ក្ដី ដោយមិនប្រឈមមុខនឹងអង្គភាពចោទប្រកាន់ពីរ។

៥៨. ក្នុងស្មារតីនេះ ទោះបីជានេះជាគឺបំណងប្រាថ្នាឥតប្រយោជន៍ នៅចំពោះមុខនិន្នាការក៏ដោយ ក៏តុលាការកំពូលមិនត្រូវពិចារណាលើទឡ្ហីករណ៍របស់សហមេធាវីនាំមុខ ក្នុងសារណាតបរបស់ពួកគេឡើយ ពីព្រោះពួកគេបានធ្វើហួសពីបុព្វសិទ្ធិ និងលក្ខខណ្ឌរឹតត្បិតដែលបានដាក់[53]។

៥៩. **<u>អាស្រ័យហេតុនេះ</u>** មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមេត្តា**ពិចារណា**លើសេចក្ដីសង្កេតនេះទាំងមូល និង**ឯកភាព**តាមការស្នើសុំទាំងអស់ ដែលត្រូវបានសង្ខេបជាសេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ពីកថាខណ្ឌ ៥៦ ដល់កថាខណ្ឌ ៥៨។

មេធាវី **គង់ សំអុន**	ទីក្រុងភ្នំពេញ	

[52] ពេលវេលាសរុបត្រូវបានកាត់បន្ថយ ៥ នាទី ថែមទៀតផង។

[53] បើតាមមេធាវីការពារក្ដី ដែលនៅដំណាក់កាលនេះ មិនអាចមានភាពច្បាស់លាស់ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដោយសារតែគ្មានការបកប្រែជាភាសាបារាំងដែលនឹងបញ្ចប់នាពេលខាងមុខ តុលាការកំពូលត្រូវពិចារណាតែទឡ្ហីករណ៍ពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់មុខនឹងភ័ស្តុតាងរបស់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងផ្នែក "៨. ភ័ស្តុតាង និងការពិចារណាលើភ័ស្តុតាង" "៩. មូលដ្ឋាននានាពាក់ព័ន្ធនឹងឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការយល់ឃើញផ្នែកអង្គហេតុ" (លើកលែងទឡ្ហីករណ៍អំពីច្បាប់ជាធរមាន) និង "១០. សារណាពាក់ព័ន្ធនឹងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីជាក់លាក់" នៃសារណាតប (ចម្លើយតបរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១ ឯកសារ **F54/2**)។

មេធាវី **Anta GUISSÉ**	ទីក្រុងប៉ារីស	